

לקוטי תורה • פרשת ראה • מאמר 11

אני לדודי ודודי לי הרועה בשושנים

אני לדודי ודודי לי, הרועה בין השושנים

מוקדש לכבוד

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

אבי הרבי, רבי לוי יצחק

LikuteiTorah.com

הפרשה החסידית

[/likuteitorah.com/he/likutei-torah/reeh/11](https://likuteitorah.com/he/likutei-torah/reeh/11)

1 אני לדודי ודודי לי הרועה בשושנים. הנה שושנה יש בה תליסר עלין כנגד י"ג מכילין דרחמי שבפסוק מי אל כמוך ושבפסוק אל רחום כו'

"אני לדודי ודודי לי, הרועה בשושנים". והנה, לשושנה יש שלושה עשר עלים, כנגד י"ג מידות הרחמים שבפסוק "מי אל כמוך" ובפסוק "הי אל רחום" וכו',

שמעם הוא מקור התשובה להיות נושא עון כו' והם המתגלים ברי"ח [בראש חודש] אלול שאז הוא בחי' עת רצון

שמהן מקור התשובה, כדי שיהיה "נושא עון" וכו'. והן המתגלות בראש חודש אלול, שאז היא בחינת עת רצון.

כי מרי"ח [מראש חודש] אלול עד אחר יוה"כ [יום הכיפורים] הם מ' יום שעלה משה רבע"ה [רבינו עליו השלום] למרום לקבל לוחות האחרונות ומה ימים הראשונים ברצון כו', וז"ש [וזהו שכתוב] הרועה בשושנים אצל אני לדודי ודודי לי שהוא רי"ת [ראשי תיבות] אלול.

כי מראש חודש אלול עד לאחר יום הכיפורים הם ארבעים הימים שבהם עלה משה רבנו עליו השלום למרום לקבל את הלוחות האחרונות; ו"מה ימים הראשונים ברצון" וכו'. וזהו שכתוב "הרועה בשושנים" לצד "אני לדודי ודודי לי", שראשי התיבות שלהם הם אלול.

2 וצריך להבין מהו ענין י"ג מדות הרחמים בחדש אלול בשלמא בעשי"ת [בעשרת ימי תשובה] יתכן שהם ימי סליחה ומחילה ולכך אומרים בעשי"ת [בעשרת ימי תשובה] ויעבור הוי' כו'

קצת עלינו להבין מה עניינן של י"ג מידות הרחמים בחודש אלול. בעשרת ימי תשובה הדבר מובן: אלה ימי סליחה ומחילה, ולכן בעשרת ימי תשובה אומרים "ויעבור הוי'" וכו'.

והענין הוא דהנה התשובה אינה על עוונות דוקא שהרי צריך להיות כל ימיו בתשובה אלא בחי' תשובה הוא ששב מדרכו הראשון וכמ"ש והחזירנו בתשובה שלימה לפניך כו'.

העניין הוא שתשובה אינה מיועדת דווקא לעוונות, שהרי על האדם להיות בתשובה כל ימיו. אלא שעניינה של תשובה הוא לשוב מדרכו הקודמת, כמו שאומרים: "והחזירנו בתשובה שלמה לפניך" וכו'.

וביאור הענין הנה בדברי חז"ל [חכמינו זכרונם לברכה] (ספ"ק [סוף פרק קמא] דקדושין) יש ב' דעות אחד אומר תלמוד גדול ואחד אומר מעשה גדול ונמנו וגמרו תלמוד גדול שמביא לידי מעשה.

להבנת העניין, בדברי חז"ל (בסוף הפרק הראשון של קידושין) מובאות שתי דעות: אחד אומר שתלמוד גדול, ואחד אומר שמעשה גדול. נמנו וגמרו שתלמוד גדול, מפני שהוא מביא לידי מעשה.

ולהבין ענין מחלקותם ובמאי קא מיפלגי יש להקדים להבין תחלה מ"ש את השמים ואת הארץ אני מלא והלא כתיב מכה"כ [מלא כל הארץ כבודו] ולא נזכר שמים וגם ששם נאמר אני מלא וכאן כתיב כבודו.

כדי להבין את המחלוקת, ובמה הם חלוקים, יש להקדים ולבאר תחילה את הכתוב: "את השמים ואת הארץ אני מלא". והרי נאמר: "מלא כל הארץ כבודו", ולא נזכרו שם השמים. ועוד: שם נאמר "אני מלא", ואילו כאן כתוב "כבודו".

אך הנה ידוע ד"ש ממכ"ע [ממלא כל עלמין] וסוכ"ע ופ"י ממכ"ע [ממלא כל עלמין] הוא בחי' הארת האלהות הנמשך בנבראים להחיותם מע"מ [מעשרה מאמרות] יהי אור כו'

אלא ידוע שיש ממלא כל עלמין וסוכב כל עלמין. פירוש ממלא כל עלמין הוא בחינת הארת האלוקות הנמשכת לנבראים כדי להחיותם, באמצעות עשרת המאמרות, כגון "יהי אור" וכו',

בדבר ה' כו' שהוא מתלבש בפנימיותם ותוך תוכם ממש שנמשך בקרבם להיות חיות להם והוא מתחלק לחלקים להיות מחיה כל חד לפום שיעורא דיליה.

"בדבר הוי"ו וכו'. אור זה מתלבש בפנימיותם ובתוך תוכם ממש, ונמשך בקרבם להיות להם לחיות; והוא מתחלק לחלקים, כדי להחיות כל אחד לפי מידתו.

3 ועד"מ בגשמיות בדצח"מ [בדומם צומח חי מדבר] שהדומם הגם שנתהוה ג"כ מע"מ [מעשרה מאמרות] ונמשך בו ג"כ חיות אלוקות מאותו המאמר

לשם משל, בעולם הגשמי, בארבע המדרגות של דומם, צומח, חי ומדבר: הדומם, אף הוא התהווה מעשרת המאמרות, ונמשכת בו חיות אלוקית מאותו מאמר.

כמו שנמשך חיות אלהות בצומח וחי מ"מ חיותו מצומצם זעיר זעיר והצומח יש בו חיות יותר והחי יותר גם מן הצומח והמדבר יותר כו'

כשם שנמשכת חיות אלוקית בצומח וחי, אף על פי כן, בדומם חיותו מצומצמת וזעירה מאוד. בצומח יש יותר חיות, בחי יש יותר חיות מבצומח, ובמדבר יש עוד יותר, וכו'.

ולפי ערך זה גם בעולמות הרוחניים יש התחלקות מדרגות רבות ולכולם נמשך חיות משונה ונבדל מחיות הנמשך לזולתו והיינו ממדת מל' ית' שהוא הנק' ממכ"ע [ממלא כל עלמין] שמתלבש בתוך תוך העולמות ממש

בהתאם לכך, גם בעולמות הרוחניים יש חלוקה למדרגות רבות, ולכל אחת מהן נמשכת חיות שונה ונבדלת מן החיות הנמשכת לזולתה. חיות זו נמשכת ממידת מלכותו יתברך, הנקראת ממלא כל עלמין — האור המתלבש בתוך תוכם של העולמות ממש.

אבל בחי' סוכ"ע הוא בחי' השפעה והארת אלקות שאינו נמשך ונתלבש בתוך העולמות בבחי' גילוי להיות מושג בהשגתם

אבל בחינת סובב כל עלמין היא בחינת השפעה והארה אלוקית שאינה נמשכת ומתלבשת בתוך העולמות בגילוי, באופן שיוכלו להשיגה בשכלם;

אלא הוא בבחי' מקיף עליהם מלמעלה וע"כ נק' סוכ"ע שסובב לכולם בשוה שאין בו התחלקות מאחר שאינו מתלבש בבחי' גילוי בהשגה שיתכן לומר שלזה הוא מאיר ומתגלה כך ולזה כך כו'.

אלא הוא בבחינת אור מקיף עליהם מלמעלה. לכן הוא נקרא סובב כל עלמין, מפני שהוא מקיף את כולם בשווה ואין בו חלוקה, מאחר שאינו מתלבש בגילוי באופן שיוכלו להשיגו, כך שאפשר לומר שלזה הוא מאיר ומתגלה באופן אחד ולזה באופן אחר, וכו'.

4 וע"כ הוא שוה ומשוה כו' ובו הוא שנאמר את השמים ואת הארץ אני מלא דהיינו בחי' סוכ"ע דלית אתר פנוי מיניה ומ"ש

ולכן הוא "שווה ומשווה וכו'". עליו נאמר: "את השמים ואת הארץ אני מלא", כלומר, בחינת סובב כל עלמין, שהרי "לית אתר פנוי מיניה". ועל מה שנאמר,

מכה"כ [מלא כל הארץ כבודו] הוא בחי' ממכ"ע [ממלא כל עלמין] שנק' כבוד והנה ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] אין כבוד אלא תורה (ועמ"ש ע"פ כי על כל כבוד חופה).

"מלא כל הארץ כבודו" — זו בחינת ממלא כל עלמין, הנקראת "כבוד". והנה אמרו רבותינו ז"ל: "אין כבוד אלא תורה" (וראו מה שכתוב על הפסוק "כי על כל כבוד חופה").

והיינו משום דאורייתא מחכמה נפקת שמחכמה נמשכים ל"ב נתיבות וכמ של הנתיב והשביל שעשוי לעבור

והיינו משום ש"אורייתא מחכמה נפקת", ומחכמה נמשכים ל"ב נתיבות. וכמו במשל של נתיב ושביל, העשויים למעבר

בו ממקום למקום כך מבחי' חכמה עילאה נמשכת ההשפעה בבחי' התחלקות להיות ממכ"ע [ממלא כל עלמין] עד שיומשך בגשמיות ממש בפרטות דיני התורה כשר ופסול כו'

ממקום למקום, כך מבחינת חכמה עילאה נמשכת ההשפעה באופן של התחלקות, להיות בבחינת ממלא כל עלמין, עד שהיא נמשכת בגשמיות ממש, בפרטי דיני התורה — כשר ופסול וכו',

שהם בענינים גשמיים תרומות ומעשרות כו' וכנודע אבל ע"י המצות נמשך גילוי אור מבחי' סוכ"ע שהוא בחי' המקיף.

העוסקים בענינים גשמיים, כגון תרומות ומעשרות וכו', כידוע. אבל על ידי המצוות נמשכת התגלות אור מבחינת סובב כל עלמין, שהיא בחינת המקיף.

5 והענין כי הנה ידוע שהתורה נעשה מזון לנפש האלקית וכמ"ש ותורתך בתוך מעי שהוא כמו עד"מ הענין הוא כך: ידוע שהתורה נעשית מזון לנפש האלקית, כמו שנאמר: "ותורתך בתוך מעי". הדבר דומה, בדרך משל, ל-

המזון שנכנס בתוך תוך האדם ונעשה חיות בפנימיותו וכך ע"י התורה נמשך גילוי הארת החכמה להיות מושג בהשגה ממש ואשים דברי בפיך

מזון שנכנס אל תוך תוכו של האדם ונעשה לחיות שבתוכו. כך גם באמצעות התורה נמשכת התגלות של הארת החכמה, עד שהיא נתפסת ממש בהשגה: "ואשים דברי בפיך".

והיינו מבחי' ממכ"ע [ממלא כל עלמין] שמתלבש בעלמין בבחי' פנימי [פנימיות / פנימית] ממש אבל המצות נעשים לבושים לנפש האלקית שהוא

כלומר, מבחינת ממלא כל עלמין, שמתלבש בעולמות בפנימיות ממש. אבל המצוות נעשות לבושים לנפש האלקית;

כמו עד"מ הלבוש הוא על גוף האדם מלמעלה ואינו נכנס בפנימיותו וכך ההמשכה הנמשכת ע"י המצות הוא בבחי' מקיף מפני שהיא מבחי' סוכ"ע

בדומה, בדרך משל, ללבוש שעל גוף האדם מבחוץ, ואינו נכנס לתוכו. כך גם ההמשכה הנמשכת באמצעות המצוות היא בבחינת אור מקיף, מפני שהיא מבחינת סוכב כל עלמין,

שהוא למעלה מהשגה וע"כ הלבושים יותר יקרים בטבעם מהמזון להיות שבשרשם הם יותר נעלים [ועמ"ש מזה בד"ה מזמור שיר חנוכת הבית בענין ג' בחינות מזון לבוש בית].

שהוא למעלה מהשגה. לכן הלבושים יקרים יותר בטבעם מן המזון, משום שבשרשם הם נעלים יותר. [ועיינו במה שנכתב על כך במאמר המתחיל "מזמור שיר חנוכת הבית", בעניין שלוש הבחינות: מזון, לבוש ובית].

6 וז"ש [וזהו שכתוב] במצו' [במצות] תחת אשר לא עבדת כו' מרב כל פי' רב כל הוא בחי' ג"ע [גן עדן] [עמ"ש בד"ה ואתה תצוה] השגת אלקות.

וזהו [פירוש] מה שכתוב על המצוות: "מפני שלא עבדתם" וכו', "מרב כול". פירושו של "מרב כול" הוא בחינת גן עדן [ראו מה שכתוב במאמר המתחיל "ואתה תצוה"] — השגת אלקות.

שהמצות הם יותר גבוהים שהם מבחי' מקיפים שלמעלה מג"ע [מגן עדן] שהוא השגה בבחי' פנימי [פנימיות / פנימית] ומצד זה אמר האומר מעשה גדול מן התלמוד

שהרי המצוות נעלות יותר, כי הן מבחינת המקיפים, שלמעלה מגן עדן, שבו ההשגה היא באופן פנימי. משום כך אמר מי שאמר שהמעשה גדול מן התלמוד.

אך אעפ"כ [אף על פי כן] נמנו וגמרו תלמוד גדול שמביא לידי מעשה, והענין כי א"א להיות התעוררות המשכת סוכ"ע ע"י המצות מעשיות

אך אף על פי כן נמנו וגמרו: התלמוד גדול, מפני שהוא מביא לידי מעשה. והענין הוא שאי אפשר לעורר את המשכת סוכב כל עלמין באמצעות המצוות המעשיות,

שהם מדברים גשמיים ציצית מצמר צדקה בממון גשמי אם לא ע"י התורה שהיא הממוצע המחברם וכמו עד"מ באדם שהדבור הוא הממוצע המחבר ומוציא העלם המחשבה לידי גילוי כו':

שהרי הן נעשות באמצעות דברים גשמיים — ציצית מצמר וצדקה בכסף גשמי — אלא באמצעות התורה, שהיא הממוצע המחבר ביניהן; וכמשל באדם, שהדיבור הוא הממוצע המחבר ומוציא את המחשבה הנעלמת מן ההעלם אל הגילוי וכו'.

7 ב והנה כתיב היום לעשותם. היום דוקא שבעה"ז הוא הנקי עולם המעשה ויכולים לעשות תשובה

משא"כ בעה"ב [בעולם הבא]

2. והנה נאמר: "היום לעשותם". דווקא היום, שכן העולם הזה נקרא עולם המעשה, ובו אפשר לעשות תשובה; לא כן בעולם הבא:

הנה כמו שהוא כך ישאר שאין לו כח להפוך עצמו מכמו שהוא אם לא שיסירו ממנו הלבושים הצואים ע"י כף הקלע כו'

שם, כפי שהוא — כך יישאר, שכן אין לו כוח לשנות את עצמו מכפי שהוא, אלא אם מסירים ממנו את הלבושים הצואים באמצעות כף הקלע וכו';

אבל הוא עצמו אינו יכול והטעם הוא משום שבעה"ב [שבעולם הבא] אמרו יושבין ונהנין שהוא לפי שמשיגים אלקות בבחי' השגה וגילוי ממש וא"כ הוא מבחי' ממכ"ע [ממלא כל עלמין] שמתלבש בבחי' גילוי ובבחי' ממכ"ע [ממלא כל עלמין] הוא בבחי' התחלקות כנ"ל.

אבל הוא עצמו אינו יכול. הטעם הוא שעל העולם הבא אמרו: "יושבין ונהנין", משום שמשיגים את האלקות בהשגה ובגילוי ממש. ואם כן, הדבר נובע מבחינת ממלא כל עלמין, המתלבשת בגילוי; ובבחינת ממלא כל עלמין יש חלוקה למדרגות, כנזכר לעיל.

8 וע"כ אם הוא בבחי' זו א"א לו להפך לבחי' אחרת אחרי שהם מחולקים ונבדלים זה מזה וכא"א [וכל אחד

ואחד] על מקומו בא,

לכן, אם הוא נמצא בבחינה זו, אין הוא יכול להפוך לבחינה אחרת, מפני שהבחינות מחולקות ונבדלות זו מזו, וכל אחת ואחת באה למקומה.

אבל בעולם הזה יש בחי' הארת סוכ"ע ואע"פ [ואף על פי] שהוא בבחי' העלם שאינ' [שאינם] משיגים בו מ"מ פועל הוא כאן ולפי שהוא בחי' סוכ"ע ששוה ומשוה

אבל בעולם הזה יש בחינה של הארה מסובב כל עלמין. ואף שהיא בהעלם, ואין משיגים אותה, בכל זאת היא פועלת כאן. ומכיוון שהיא בחינת סובב כל עלמין, השווה ומשווה,

ואם צדקת מה תתן לו כו' וע"כ יכולים לעשות תשובה שאף שהוא כעת רשע גמור והוא למטה מטה יכול להתהפך להיות צ"ג [צדיק גמור / צדיקים גמורים] מצד הארת הסובב כו'

וי"אם צדקת מה תיתן לו"י וכו'; לכן אפשר לעשות תשובה: אף שהוא כעת רשע גמור ונמצא בשפל המדרגה, הוא יכול להתהפך ולהיות צדיק גמור מכוח הארת הסובב כו',

וכמ"ש במ"א באריכות ע"פ צו את בניי [בני ישראל] ואמרת אליהם את קרבני לחמי כוי ע"ש, וז"ש [וזהו שכתוב] חז"ל [חכמינו זכרונם לברכה] יפה שעה אחת בתשובה ומע"ט [ומעשים טובים] בעוה"ז מכל חיי העוה"ב [העולם הבא]

כפי שנתבאר בהרחבה במקום אחר, על הפסוק "צו את בני ישראל ואמרת אליהם את קרבני לחמי כוי, עיין שם. וזהו שאמרו חז"ל: "יפה שעה אחת בתשובה ומעשים טובים בעולם הזה מכל חיי העולם הבא".

כי חיי העוה"ב [העולם הבא] הוא רק מבחי' ממכ"ע [ממלא כל עלמין] שהוא ע"י גבורות וצמצומים ביו"ד נברא העוה"ב [העולם הבא] כוי. אבל בתורה ומע"ט [ומעשים טובים] בעוה"ז הוא מבחי' סוכ"ע.

כי חיי העולם הבא הם רק מבחינת ממלא כל עלמין, שהיא באמצעות גבורות וצמצומים: "כיו"ד נברא העולם הבא" וכו'. אבל התורה והמעשים הטובים בעולם הזה הם מבחינת סוכב כל עלמין.

9 וזהו עיקר כוונת ירידת הנפש להתלבש בגוף החומרי משום שבעוה"ז יש הארת סוכ"ע אשר לזאת תוכל לברר ולהפך מרע לטוב כוי

וזו עיקר הכוונה בירידת הנשמה להתלבש בגוף הגשמי: בעולם הזה מאיר אור המקיף את כל העולמות, ובזכותו היא יכולה לברר ולהפוך את הרע לטוב וכו'.

ולפי ערך זה נותנים לאדם שני חייו במספר וקצבה לזה ע' [שבעים] שנה ולזה פ' כוי היינו כפי מספר מה שצריך לברר ולהפך מרע לטוב כוי

ובהתאם לכך ניתנים לאדם שנות חייו במספר ובמידה: לזה שבעים שנה ולזה שמונים וכו'; כלומר, לפי מספר הדברים שעליו לברר ולהפוך מרע לטוב וכו',

שכל יום מברר ומהפך חלק א'. עד שבשני חייו נשלם מה שהיה צריך לברר שבשביל זה ירדה הנפש לעוה"ז:

שבכל יום הוא מברר והופך חלק אחד, עד שבמשך שנות חייו הוא משלים את מה שהיה עליו לברר, ושבגללו ירדה נשמתו לעולם הזה.

10 ג אך אם פגם ע"י איזו חטא שהוריד והמשיך חיות לסט"א [לסטרא אחרא] שלא בירר והיפך כנ"ל כל מה שהיה צריך ע"ז הוא ענין התשובה והחזירנו בתשובה שלמה לפניך.

ג. אך אם פגם באיזו עבירה, בכך שהוריד והמשיך חיות לסטרא אחרא, ולא בירר והפך אותה, כפי שנאמר לעיל, את כל מה שהיה עליו לברר ולהפוך — עניינה של תשובה הוא זה: "והחזירנו בתשובה שלמה לפניך".

והנה הגם שארזי"ל [שאמרו רבותינו זכרונם לברכה] לא זו משם עד שמוחלין לו, הנה הרי מ"מ אף שמוחלין לו החסרון במקומו עומד מה שלא השלים ההמשכה שהיה ממשיך כו'.

והנה, אף שחז"ל אמרו: "אינו זו משם עד שמוחלין לו", מכל מקום, גם לאחר שמוחלים לו, החסרון נותר בעינו: הוא לא השלים את ההמשכה שהיה ממשיך וכו'.

אך זהו ענין התשובה שאנו מבקשים והחזירנו בתשובה שלמה לפניך פ"י לפנימיותך שהוא למעלה גם מבחי"י סוכ"ע שאינו נק' סובב ומקיף אלא לגבי עלמין

אך זהו עניינה של התשובה שאנו מבקשים: "והחזירנו בתשובה שלמה לפניך" — כלומר, לפנימיותך, שהיא למעלה אף מבחינת סובב כל עלמין; שהרי הוא נקרא מקיף וסובב רק ביחס לעולמות,

אבל עצמותו ומהותו ית' הוא למעלה גם מזה וע"י התשובה שימשיך אור חדש ע"י גילוי עצמותו ית' ימלא כל הפגמים והחסרונות כו'

אבל עצמותו ומהותו יתברך למעלה גם מזה. ובאמצעות התשובה, שעל ידה ימשיך אור חדש בגילוי עצמותו יתברך, יתמלאו כל הפגמים והחסרונות וכו'.

אך איך יכול האדם לעורר כ"כ [כל כך] למעלה בעצמותו ית' להמשיך אור חדש ממנו אך ע"ז הוא מבקש והחזירנו בתשובה כו'

אך כיצד יכול האדם לעורר כל כך למעלה, בעצמותו יתברך, כדי להמשיך ממנו אור חדש? על כך הוא מבקש: "והחזירנו בתשובה" וכו',

השיבנו אליך כלומר אתה תערה עלינו רוח ממרום ותשפיע עלינו רחמים רבים ממקור הרחמים מבחי"י י"ג מכילין מי אל כמוך נושא עון כו'

"השיבנו אליך" — כלומר, אתה תערה עלינו רוח ממרום ותשפיע עלינו רחמים רבים ממקור הרחמים, מבחינת י"ג מידות, "מי אל כמוך נושא עון" וכו',

שיהיו אנחנו יכולים לעשות תשובה וזהו ענין הארת י"ג מכילין דרחמי בחדש אלול שהוא הכנה שיהיו יכולים לעשות תשובה להיות אני לדודי כו'

כדי שנוכל לעשות תשובה. וזהו ענין הארת י"ג מידות הרחמים בחודש אלול: היא הכנה לכך שיוכלו לעשות תשובה, ולהיות "אני לדודי" וכו'.

ואף שבכל השנה אומרים י"ג מדות הרחמים ה' ה' אל רחום כו' הם רק הרחמנות על חיי הגוף בלבד ואף שבמשך כל השנה אומרים את י"ג מידות הרחמים: "הוי' הוי' אל רחום" וכו', הן מעוררות רחמים רק על חיי הגוף בלבד;

אבל י"ג מכילין דרחמי המאירים בחדש אלול הם הרחמים על חיי הנפש לעוררה בתשובה וז"ש [וזהו שכתוב] הרועה בשושנים פי' רועה שמפרנס את ישראל להיות יכולים לעשות תשובה הוא רועה ומפרנס אותם בשושנים כי

אבל שלוש עשרה מידות הרחמים שמאירות בחודש אלול הן רחמים על חיי הנפש, כדי לעורר אותה לתשובה. וזהו [פירוש] הכתוב: "הרועה בשושנים". כלומר, הרועה שמפרנס את ישראל כדי שיוכלו לעשות תשובה, רועה ומפרנס אותם בשושנים. כי

הנה בכל השנה אנו אומרים בק"ש [בקריאת שמע] ונתתי עשב בשדך לבהמתך פי' בהמתך היינו נה"כ [נפש הבהמית] ונפש השכלית שבכדי שיהיו גם הם מסכימים שיהיה ואהבת את ה' כו'

במשך כל השנה אנו אומרים בקריאת שמע: "ונתתי עשב בשדך לבהמתך". כלומר, "בהמתך" היא הנפש הבהמית והנפש השכלית; כדי שגם הן יסכימו, כך שיהיה "ואהבת את הוי'" וכו',

תקנו לומר תחלה קודם התפלה ברכת יוצר שתיים לפני [לפניה] והאופנים וחיות כו' ופסוד"ז [ופסוקי דזמרה] שהוא בחי' האריכות בהתבוננות גדולת ה' ית' עד שגם נה"כ [נפש הבהמית] והשכלית יסכימו שלו יאתה כו'

תיקנו לומר תחילה, לפני התפילה, את ברכת יוצר, את שתי הברכות שלפניה, ואת "והאופנים וחיות הקודש" וכו', וכן את פסוקי דזמרה, שהם בחינה של התבוננות ממושכת בגדולת ה' יתברך, עד שגם הנפש הבהמית והנפש השכלית יסכימו ש"לו יאתה" וכו'.

אבל בשביל התעוררות האהבה בנפש האלקית עצמה א"צ [אין צריך / אינו צריך] להתבוננות כ"כ [כל כך] שהרי נר ה' נשמת אדם שכך מוטבע בכל נפשות ישראל בטבע תולדותם ממקורם להיות חפצים ותשוקתם ליכלל באור ה' ולדבקה בו וז"ש [וזהו שכתוב] ונתתי עשב בשדך לבהמתך.

אבל כדי לעורר אהבה בנפש האלקית עצמה אין צורך בהתבוננות רבה כל כך, שהרי "נר ה' נשמת אדם": כך טבוע בכל נפשות ישראל, בטבען מלידתן וממקורן, שהן חפצות ומשתוקקות להיכלל באור ה' ולדבוק בו. וזהו [פירוש] הכתוב: "ונתתי עשב בשדך לבהמתך".

פִּי עֵשָׂב הֵם הַמְּלָאכִים שְׁלֹחֵי הַהִשְׁפָּעָה שִׁבְחָם וְעִי נִמְשָׁךְ הַהִשְׁפָּעָה מִלְּמַעְלָה לִהְיוֹת לוֹ כַּח וְעוֹז לַהֲפֹךְ
נְהִיב [נִפְשׁ הַבְּהֵמִית] וְכַמִּי שֶׁ בִּזְהָר פִּי בְּרָאשִׁית (דִּיִּיחַ עִיב)

כלומר, ה"עשב" הוא המלאכים, שליחי ההשפעה, שבהם ועל ידם נמשכת ההשפעה מלמעלה, כדי שיהיו לאדם כוח
ועוז להפוך את הנפש הבהמית, וכמו שכתוב בזהר, פרשת בראשית (דף יח ע"ב),

ע"פ מצמיח חציר לבהמה אלף טורין כו' ועשב לעבודת האדם כו' [ועמ"ש בד"ה כי תצא מענין שתים
לפניה דק"ש [דקריאת שמע] וכ"ז [וכל זה] הוא בכל השנה דוקא

על הפסוק "מצמיח חציר לבהמה" — "אלף טורין" כו', "ועשב לעבודת האדם" כו'. [ועיין במה שכתוב בדרוש
המתחיל "כי תצא" בעניין שתי הברכות שלפני קריאת שמע.] וכל זה שייך דווקא במשך כל השנה,

אבל בחדש אלול כתיב הרועה בשושנים שהן בחי' י"ג מכילין דרחמי המאירים ומתגלים בחדש אלול
להיות עושים תשובה שימולא כל החסרונות.

אבל בחדש אלול כתוב "הרועה בשושנים", שהם בחינת שלוש עשרה מידות הרחמים, שמאירות ומתגלות בחדש
אלול כדי שיעשו תשובה וכך יתמלאו כל החסרונות.

[והמשכה זו דשושנים היא צריכה גם בשביל הנה"א [הנפש האלקית] עצמה כי הגם שכך מוטבע בכל נפש
כו' כנ"ל, אך הענין כי יש העלאת מ"ן [מ"ן נוקבין] שנמשך מצד עצם הנפש בטבעה ומאליה.

[המשכה זו של השושנים נדרשת גם לנפש האלקית עצמה. כי אף שכך טבוע בכל נפש וכו', כנזכר לעיל, הענין הוא
שיש העלאת מ"ן שנמשכת מעצם הנפש, מכוח טבעה ומאליה.]

אבל כדי לבא לבחי' העלאת מ"ן [מ"ן נוקבין] דבחי' תשובה שהוא בחילא יתיר למעלה מכדי שתוכל
הנפש שאת ע"ז צריך להיות המשכה מלמעלה דייקא,

אבל כדי להגיע לבחינה של העלאת מ"ן שבבחינת תשובה, שהיא "בחילא יתיר" — בכוח גדול יותר, מעבר למה
שהנפש יכולה לשאת — דרושה לשם כך המשכה מלמעלה דווקא.

ויובן זה ממ"ש במ"א ע"פ כריח שדה אשר ברכו ה' והיינו להיות ריח בוגדיו שהוא בחי' תשובה ע"ז צ"ל
אשר ברכו ה'

הדבר יובן ממה שכתוב במקום אחר על הפסוק "כריח שדה אשר ברכו ה'": כדי שיהיה "ריח בוגדיו", שהיא בחינת
תשובה, צריך להיות "אשר ברכו ה'".

שהוא סיוע מלמעלה כו' ע"ש וזהו ענין השיבנו אליך כו', ועל המשכה זו שמלמעלה נאמר הרועה בשושנים].

שהיא סיוע מלמעלה וכו', עיין שם. וזהו ענין "השיבנו אליך" וכו'; ועל המשכה זו שמלמעלה נאמר "הרועה בשושנים".]

11 והנה ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] א"ת [אל תקרי] שושנים אלא ששונים פ"י ששונים הוא בחי' תורה מענין קורא ושונה כו'

והנה אמרו חז"ל: "אל תקרא שושנים אלא ששונים". פירוש, "ששונים" הוא בחינת תורה, מלשון "קורא ושונה" וכו'.

והענין כי התשובה צ"ל למלא כל החסרונות הן החסרון שנעשה בהעדר המצות שמונע ומחסיר גילוי והעניין הוא שהתשובה צריכה למלא את כל החסרונות: הן את החיסרון שנוצר מחמת היעדר המצוות, המעכב ומפחית את גילוי

אור דסוכ"ע הנמשך ע"י המצות והן החסרון שנעשה ע"י התורה שהיא מקור בחי' ממכ"ע [ממלא כל עלמין] וז"ש [וזהו שכתוב] והחזירנו בתשובה שלימה לפניך שלימה דייקא כו'

אור סובב כל עלמין, הנמשך על ידי המצוות, והן את החיסרון שנוצר מחמת [הזנחת] התורה, שהיא מקור בחינת ממלא כל עלמין. וזהו [פירוש] מה שאומרים: "והחזירנו בתשובה שלימה לפניך" — שלימה דווקא וכו'.

וז"ש [וזהו שכתוב] הרועה בשושנים שבכלל זה יש ב' המדרגות שושנה כפשוטו הוא התעוררות י"ג מכילין דרחמי שהם מבחי' סוכ"ע וששונים מבחי' ממכ"ע [ממלא כל עלמין] כו'.

וזהו [פירוש] הכתוב: "הרועה בשושנים": כלולות בו שתי המדרגות. "שושנה" כפשוטה היא התעוררות י"ג מידות הרחמים, שהן מבחינת אור סובב כל עלמין; ו"ששונים" הם מבחינת אור ממלא כל עלמין וכו'.

12 וזהו ענין שמח"ת [שמחמה תתאה] שאחר ר"ה [ראש השנה] וי"כ [יום כפור] שהוא בחי' המשכה שמחה של מצוה על כללות השנה

וזהו עניינה של שמחת תורה, שבאה לאחר ראש השנה ויום הכיפורים: זו בחינה של המשכת שמחת המצווה על פני השנה כולה.

כי מאחר שבכל השנה עושים חסרון ופגם בהארת סוכי"ע ע"י שאין מקיימים המצות כהלכתן וכאשר נמשך בר"ה [בראש השנה] ויוה"כ [ויום הכפורים] מלוי החסרון אז נעשה בחינת שמחה של מצוה כו'.

שהרי במשך השנה נגרמים חסרון ופגם בהארת סוכב כל עלמין, מפני שאין מקיימים את המצוות כראוי; וכאשר נמשכת בראש השנה וכיום הכיפורים השלמת החסרון, נוצרת אז בחינת שמחת המצווה וכו'.

[ועוד יובן ענין שושנים ששונים ע"ד משנ"ת [מה שנתבאר] בד"ה ואכלת ושבעת וברכת בענין הזכרת ברית ותורה בברכת הארץ

[ועוד יתבאר ענין השושנים והשונים, על פי מה שנתבאר במאמר המתחיל "ואכלת ושבעת וברכת", בענין הזכרת הברית והתורה בברכת הארץ,

וצריך שיקדים ברית לתורה שזו ניתנה בג' בריתות וזו ניתנה ביי"ג בריתות ומבואר שם דענין י"ג בריתות הם י"ג מדה"ר [מדות הרחמים].

וצריך להקדים ברית לתורה, משום שזו ניתנה בשלוש בריתות וזו ניתנה בשלוש עשרה בריתות; ומבואר שם שענין של שלוש עשרה הבריתות הוא שלוש עשרה מידות הרחמים.

13 והמשכתם הוא ע"י התורה כו' וז"ש [וזהו שכתוב] ג"כ ומל ה' אלקיך את לבבך ואת לבב זרעך. שיש בזה ר"ת [ראשי תיבות] אלול.

והמשכתן נעשית באמצעות התורה וכו'. וזהו גם פירוש הכתוב: "וה' אלקיך ימול את לבבך ואת לבב זרעך", שראשי התיבות שלו הם אלול.

והיינו לבוא לבחי' פנימית הלב וכמ"ש באגה"ק [באגרת הקודש] בד"ה אין ישראל נגאלין אלא בצדקה. והמשכה זו היא מבחי' י"ג בריתות שהן י"ג מדה"ר [מדות הרחמים].

כלומר, להגיע לבחינת פנימיות הלב, כפי שמוסבר באגרת הקודש, במאמר הפותח במילים "אין ישראל נגאלין אלא בצדקה". והמשכה זו היא מבחינת שלוש עשרה הבריתות, שהן שלוש עשרה מידות הרחמים.

אך המשכה זו הוא ע"י התורה וזהו ענין שושנים וששונים בהלכות וגם כי י"ג מדות שהתורה נדרשת בהן הם מבחינת י"ג מדה"ר [מדות הרחמים]

אולם המשכה זו נעשית באמצעות התורה. זהו ענינם של השושנים והששונים בהלכות. כמו כן, שלוש עשרה המידות שהתורה נדרשת בהן הן מבחינת שלוש עשרה מידות הרחמים;

ולכן נזי' [נזכר] בגמרא ורחמנא אמר והיינו שבהם ועל ידם ההמשכה מתשב"כ [מתורה שבכתב] שהיא חכמה
עילאה לתשבע"פ [לתורה שבעל פה] שהיא ח"ת [חכמה תתאה] וזהו והדרת פני זקן זה שקנה חכמה כי הן י"ג
ת"ד [תיקוני דיקנא]:

ולכן הגמרא מזכירה את הביטוי "ורחמנא אמר". כלומר, באמצעותן ועל ידן נמשכת התורה שבכתב, שהיא החכמה
העליונה, אל התורה שבעל פה, שהיא חכמה תתאה. וזהו "והדרת פני זקן" — "זה שקנה חכמה", שכן הן שלוש
עשרה תיקוני דיקנא.

על המהדורה

המהדורה הזאת כוללת לשון המאמר והתרגום לעברית של ימינו.

The Hebrew text of Likkutei Torah: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

התרגום שלנו לעברית של ימינו, מתוך התרגום האנגלי שלנו מלשון הקודש, בלי הערות קה"ת: CC BY 4.0.

המהדורה כולה: CC BY-NC 4.0. מותר להעתיק, להדפיס ולהפיץ בחינם, בציון Kehot Publication Society ו־likuteitorah.com; אסור למכור.
/https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0

התרגום לעברית נעשה מהמהדורה האנגלית של likuteitorah.com בעזרת בינה מלאכותית (openai/gpt-6-luna-pro:batch), כשלשון המאמר לצדו לבדיקה. עדיין לא עבר עריכה אנושית. כל דבר חשוב יש לבדוק מול לשון המאמר.

הרבי ביקש ללמוד את מאמרי פרשת השבוע, «הפרשה החסידית», באותו שבוע, מחולקים לשבעת ימיו (Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725). למה ללמוד, וברכות הרבי: /likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha (Toras Menachem vol. 42, pp. 306-309).

מיזם חינוכי ולא מסחרי. אין כאן מכירה. אין שיוך לקה"ת, ל־Sefaria או לספריית ליובאוויטש. © likuteitorah.com

מתוך /likuteitorah.com/he/likutei-torah/reeh/11

מוקדש לכבוד

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

אבי הרבי, רבי לוי יצחק